

„V prírode nie sú odmeny ani tresty - sú tu len dôsledky.“

Robert G. Ingersoll

„NESEPARUJ SA – SEPARUJ!“ sprevádza účastníkov projektu OLOMPIÁDA už piaty ročník jeho existencie. Viac ako 21 tisíc žiakov a detí zo 112 materských, základných a špeciálnych škôl sa aj tento rok zapojilo do tohto druhu vzdelávania v oblasti environmentálneho a odpadového hospodárstva. Spoločnosť OLO a.s. vkladá nemalé úsilie, energiu a finančné prostriedky na tento projekt, ktorého hlavným cieľom je naučiť všetkých obyvateľov hlavného mesta práve cez deti, správne nakladať s komunálnym odpadom, osvojiť si pojmy recyklácia, ochrana životného prostredia, separácia odpadu a spoločenská zodpovednosť.

Pred piatimi rokmi sme ani netušili ako dobre sme zvolili nástroje komunikácie, súťaž ako hlavný, ale aj formu jednotlivých podujatí celoročného programu, filmový a výtvarný festival, či exkurzie. Projekt zaraďuje laická, ako aj odborná verejnosť medzi jedinečné svojho druhu v odvetvi odpadového hospodárstva. Za päť ročníkov projektu sa vyzbieralo viac ako 520 ton papiera a 90 ton plastu a uskutočnilo množstvo podujatí. Vzory sú pre deti veľmi dôležité a nielen tie, ktoré majú doma v rodičoch. Neoceniteľnými pomocníkmi v projekte sú preto ľudia, ktorí ho podporujú: spisovateľ Daniel Hevier, hokejista Zdeno Čiger, kozmonaut Ivan Bella, kajakári bratia Hochschornerovci, cestovateľ Ľuboš Fellner, moderátori Adela Banášová a Vlado Voštinár, herci Lukáš Latinák a Petra Polnišová, filmový dokumentarista Pavol Barabáš, speváčka Misha, či Majk Spirit, ilustrátor Alan Lesyk a primátor Bratislavy Ivo Nesrovnal. Každý účastník je víťaz! Preto pridajte sa aj vy, k nám separovaným.

Mesiac vo svete odpadu

Jeden z najefektívnejších nástrojov vzdelávania a osvety, ktorý využíva naša spoločnosť už niekoľko rokov sú exkurzie. Tie ktoré pripravujeme v rámci projektu pre viac ako 3000 detí a žiakov bratislavských škôl sú výnimočné. Viac ako 3000 detí prešlo svetom sklárskej alchymie, dobou plastu, spoznali teplo Spalovne, či každodennú drinu smetiarskeho povolania. Žiaci základných škôl sú každoročne očarované oceľovým mestom Spalovne, kde všetko riadia dva obrovské železné drapáky. Prešli stovky schodov, kráčali v 30 metroch, vo výške kotla, ale zistili aj ako triedia Bratislavčania, pretože pohľad na dotriedňovacie linky papiera a plastu vo Vlčom Hrdle nebol vždy vzorovým príkladom správneho separovania. Zistili, že triedia sa aj to, čo sa spáli, pretože zo škvary sa separuje sklo, železné a neželezné kovy. Spoznali ekologický spôsob likvidácie odpadu, termické zneškodnenie, pri ktorom moderná technológia umožňuje vyrobiť teplo, ktoré vzniká pri spaľovaní odpadu, elektrinu. Aby žiaci na vlastné oči videli, že triediť má zmysel, každý rok navštevujú recyklačný závod **General Plastic** v Kolárove, podnik zaoberajúci sa recykláciou a výrobou PET fliaš a fólií. Okrem to-

ho sa dozvedeli, že z plastu sa vyrábajú aj kopyty stíhačiek, flisové vetrovky, či štetiny metly. Tento rok sme pridali do harmonogramu Mesiacu exkurzií návštevu spoločnosti **Vetropack** Nemšová. Žiaci mali pocit, že sa nachádzajú v alchymistickej dielni starých sklárov, ale s vymoženosťami modernej technológie 21. storočia. V závode ich upútala organizovanosť, čistota a teplo, ktoré však nedosiahlo vzhľadom na ročné obdobie ešte

►►str. 3

Rozhovory s učiteľkami

Kto vie o projekte viac ako naši pedagógovia? Ďakujeme všetkým učiteľom a vychovávateľom za ich nadšenie pre projekt. Za to, že sú motivátormi a pomáhajú nám osloviť deti myšlienkou triedenia a ochrany životného prostredia.

Čím Vás oslovil projekt?

Podpora separácie plastov a zber papiera. Súťaženie medzi bratislavskými školami. Bezproblémový odvoz plastov a papiera.

Ktoré z podujatí najviac oslovuje deti?

Zúčastníme sa veľmi radi všetkých sprievodných podujatí. V septembri robíme návštevu ZOO so všetkými deťmi na prvom stupni, v spolupráci s rodičovským združením (preplácaním dopravy), chodíme úplne zadarmo. Deti majú radi kontakt so známymi osob-

nosťami. (OLO ART, Olompejský filmový festival) na tieto akcie chodia deti tých tried, ktoré nazberali najviac plastov a papiera. V tomto ročníku sa nám podarila aj exkurzia do Kolárova – žiaci dvoch tried, ktoré sa zúčastnili, robili projekt zameraný na využitie a recykláciu plastov.

Myslíte, že sa naplnia cieľ projektu, naučia deti triediť odpad rodičov?

Rodičia sa sami zaujímajú, kedy prebehne ďalší zber (realizujeme vždy raz mesačne) Hlavne deti na prvom stupni aktívne zapájajú do separovania svojich rodičov.

Janka Miklášová, ZŠ Mierová 46, Ružinov

Čím Vás oslovil projekt?

Projekt ma oslovil svojím praktickým využitím, najmä z edukatívneho hľadiska a zábavnou formou, ktorá dokáže deti upútať a zároveň niečo naučiť.

Ktoré z podujatí najviac oslovuje deti?

Podľa ohlasov žiakov ich oslovila hlavne spaľovňa, boli ňou uchvátení, keďže v minulosti nič podobné zatiaľ nevideli.

Myslíte, že sa naplňuje cieľ projektu, naučia deti triediť odpad rodičov?

Podľa môjho názoru, áno naplňuje. Deti majú nepochybne veľký vplyv na rodičov a triedenie odpadu nie je výnimkou.

Jarmila Hargašová, ZŠ Trnkova 1, Jarovce

Čím Vás oslovil projekt?

Svojou veľkou myšlienkou – prostredníctvom detí vplývať na dospelých a upozorniť ich na dôležitosť a nutnosť triediť odpad. Je fakt, že separovanie odpadu na Slovensku ešte stále nie je samozrejmosťou, čo v mnohých okolitých krajinách už dávno prekonali. Zrejme je to nedostatočnou osvetou, izoláciou ľudí za dverami svojich bytov, väčšou anonymitou, stratou záujmu o veci spoločné. Oveľa lepšia je situácia u ľudí na dedinách. Pamätám si ešte z detských čias, že na dedine ľudia vlastne separovať nikdy neprestali. Pre nich to bolo samozrejmosťou. Biologický odpad končil v komposte, papier, kartón drevo končilo v peci. Plasty sa používali oveľa menej a sklenené obaly sa vracali do predajní. Takže ostali len kovy a tie končili v zberni.

Ktoré z podujatí najviac oslovuje deti?

Je ťažké povedať, ktoré podujatie je pre deti to naj. Všetky podujatia obohacujú ich život. Ale väčšina starších žiakov si nevie vynachváliť exkurzie. Na nich získali nové neoceniteľné poznatky z praxe, spoznali nielen proces spracovania odpadu, ale všimli si aj rôzne pracovné podmienky. Iní tvorivé dielne. Umožnili im realizovať sa, pustiť uzdu svojej fantázii, tvorivo pristupovať k zadanej téme. Ďalší športové podujatia, pretože tieto aktivity im umožňujú porovnávať svoje sily s rovesníkmi. Navyše tieto podujatia ich zocelujú, stmelujú kolektívny povzbudzujúce súťaženie

tímy, a ich členov zasa vedú k zodpovednosti voči ostatným. A pobyt v ZOO zasa deti zblízuje s prírodou, umožňuje im relaxovať v príjemnom prostredí a na chvíľu byť pri svojich obľúbených zvieratkách, ktoré doma nemôžu mať. Každý si našiel to svoje obľúbené, ale exkurzie sú podľa väčšiny tie naj.

Myslíte, že sa naplňuje cieľ projektu, naučia deti triediť odpad rodičov?

Môj názor je, že určite. Dospelí sú často voči separovaniu odpadu benevolentnejší. Často počúvam, že nemajú kde mať v domácnosti toľko košov, aby mohli separovať. Alebo, že separovanie neprináša dostatočné hodnoty. Pred domom je potrebných viac nádob, smetiari musia pre odpad viackrát chodiť, náklady na spracovanie sú veľké a podobne. Väčšinu dospelých je ťažšie presvedčiť o nutnosti separovať, zapáliť ich hoci pre dobrú vec. Majú rôzne argumenty alebo sú ľahostajní k spoločenským problémom. Ale sú väčšinou dobrými rodičmi a načúvajú svojim deťom. A deti tie vedia byť neodbytné, opakovane kladú svoje požiadavky. Takže keď sa deti nadchnú pre separovanie, často donútia rodičov k triedeniu. A časom si zvyknú.

Zdenka Vitálišová, SŠI Svrčia 6, Karlova Ves

Čím Vás oslovil projekt?

Dobrou a prospešnou myšlienkou, rôznorodosťou aktivít, možnosťou stretnúť známe osobnosti.

Ktoré z podujatí najviac oslovuje deti?

Návšteva ZOO, Filmfestival, Exkurzie.

Myslíte, že sa naplňuje cieľ projektu, naučia deti triediť odpad rodičov?

Nie som si tým istá, ale verím, že lepšie je snažiť a pokúšať sa o to, ako byť nečinný. Ak aj deti nezmenia svojich rodičov, verím, že oni samé budú tak činiť vo svojej dospelosti. V našej triede to už štvrtáci pekne zvládajú.

Nataša Klimeková, ZŠ Ostredková 14; Bratislava Ruzinov

Čím Vás oslovil projekt?

Projekt ma oslovil tým, že prebieha v reálnom prostredí, v ktorom deti a ich rodičia žijú, takže sami, vlastnou zodpovednosťou ovplyvňujú svoje životné prostredie.

Ktoré z podujatí najviac oslovuje deti?

Páči sa mi každé jedno podujatie, každé si našlo svoju cieľovú skupinu. Perfektné sú exkurzie, pretože deti videli na vlastné oči ako končí „ich“ vytriedený odpad a že to všetko má zmysel.

Myslíte, že sa naplňuje cieľ projektu, naučia deti triediť odpad rodičov?

Som si istá, že ovplyvníme správanie rodičov, u nás nám rodičia prispievajú do zberu plastom, ktorý na tlak detí, museli začať separovať s kolegami vo svojom zamestnaní.

Marta Morávková, ZŠ Bieloruská 1, Poddunajské Biskupice

Mesiac vo svete odpadu

▶▶▶ str. 3

tých správnych sklárskych extrémov. Na dotriedovacej linke videli ako ľudia neseparujú, koľko nie skleneného odpadu sa dostane do zelených nádob. Návšteva závodu bola zážitkom nielen pre deti, ale aj pre dospelých. Minulý rok sme po prvý krát zaradili do programu aj smetiarsky kurz pre našich najmenších separátorov a tak splnili sen väčšiny z nich, byť na pár minút smetiariom. Deti doslova žiarili, keď si mali možnosť nasadiť zbernú nádobu na zberné vozidlo a stlačiť ten správny gombík, „akože“ šoférovať smetiarske auto.

Niektorí v aute doslova zamrzli a nebolo motivácie ako ich dostať z auta von. A koľko radosti spôsobilo trúbenie z obrovského auta. Okrem zážitku absolvovali povinnú jazdu vzdelávania. Dozvedeli sa, že smetiari pracujú okrem nedeľ a dvoch sviatkov každý deň, že ich nohy chránia ocelové špičky topánok, že auto váži 18 ton alebo že ročne najazdia v Bratislave zberné vozidlá 1 milión kilometrov. Nevedeli si predstaviť 370 ton odpadu, ktorý sa denne odvezie do Spalovne a tak im to pracovníci priravnali k futbalovému štadiónu naplneného odpadom do výšky 5,5 metra.

„Spirituálny“ smetiarsky filmový festival

„Človek je zodpovedný nie len za to, čo robí, ale aj za to, čo nerobí a mal by.“
Laoc

Práve tieto slová veľkého čínskeho mysliteľa, ktoré vyslovil pred viac ako dvomi tisícročiami, nás oslovili pri hľadaní ústrednej myšlienky OFF, Olompijského filmového festivalu, ktorý sme organizovali už po štvrtý krát v rámci projektu. Aj tento rok sa konal v spolupráci s MFF Ekotopfilm, ale aj Slovenskej televízie, či mladých tvorcov, ktorých oslovila téma odpadu a natočili film. Čo má spoločné filmový festival so smetiarmi? Naša spoločnosť, sa snaží aj týmto spôsobom, okrem exkurzií, či umenia, vzdelávať najmladších obyvateľov Bratislavy a cez nich oslovit' dospelých a pripomenúť im, že triedenie nie je voľba, ale zákonom stanovená povinnosť. Deti treba motivovať a podnietiť všetky zmysly aby pochopili, že všetko navzájom súvisí. Žiaci si pozrú filmy, ktoré doplnia zaujímavé prednášky a samozrejme diskusie s odborníkmi, ale aj s ľuďmi, ktorí sa o túto tému zaujímajú ale sú pre deti vzormi. V minulosti navštívil filmový festival prvý slovenský kozmonaut Ivan Bella, ktorý rozprával o vesmírnom odpade, historik Pavel Dvořák, rozprával o histórii odpadu, herec Lukáš Latinák, ktorý je povoláním sklár deti očaril históriou skla, cestovateľ Ľuboš Fellner ich previedol krásnym svetom odpadu, od severného po južný pól, Adela Banášová spolu s doktorom Igorom Bukovským sa venovali téme plytvania potravin. Tento rok bol program predovšetkým o ľuďoch, o ich vzťahu k prírode, ale i k sebe samým, o odpade a následne o recyklácii, o zamyslení sa nad tým, čo v živote naozaj potrebujeme. Snažili sme sa upozorniť deti, že len snaha zmeniť svet nestačí, že človek musí prebrať zodpovednosť za to čo robí, nerobí, ale predovšetkým musí začať od seba. OFF, to sú tri dni, po tri hodiny rozprávania príbehov úžasných ľudí, zaujímavých enviro dokumentárnych filmov, fotografií, interaktívnych besied a zvedavých otázok detí, ktorým sa zaplnila skladačka ešte neobjavených pohľadov na svet. Pozvanie na podujatie prijali ľudia, ktorým nie je ľahostajná téma festivalu, členovia Olompijského výboru, moderátorka Adela Banášová, cestovateľ Pavel Fellner, ktorý v priebehu 30 minút previedol deti svetom odpadu, od Antarktídy po vyprahnutú Afriku, riaditeľ MFF Ekotopfilm Peter Lím, odborník z odpadového hospodárstva, organizátor podujatia generálny riaditeľ OLO Branislav Cimerman, ria-

diteľ spoločnosti NATUR-PACK Michal Sebiň a prezident APOH Peter Krasnec. Kongresová sála ožila dokonca aj spevom, keďže ponuku členstva v Olompijskom výbore slávnostne prijal spevák Majk Spirit. Jeho pieseň „Zamotaný“ oslovila v sále malých aj veľkých a neseparovala ľudí, keďže úsmev sa objavil na každej tvári. Zodpovedal nespočetné množstvo otázok a keďže vyrastal v „enviro rodine“ v téme plával ako ryba vo vode. Druhý deň sme predstavili publiku mladých autorov filmov o odpade zo ZUŠ Albrechta, Lukáša Celeca a Máriu Bernátovú, speváka Martina Haricha, Moniku Babčanovú zo spoločnosti Colombiana, ktorá rozprávala o zvláštnych orechoch La Tagua, ktoré sa stávajú odpadom po dopadnutí na zem a samozrejme. Pre tých najmenších sme pripravili pár filmov a reláciu Fidlilbum z produkcie STV venovanú smetiariom a program spestrilo divadielko Žužu s predstavením „Ako chrániť prírodu“. Deti boli úžasným publikom, ktoré sa aktívne zapájalo do vážnych tém o problémoch, ktoré trápia našu zem. Netradičné formy vzdelávania možno pomôžu deťom odniesť si aspoň jednu myšlienku, ktorú posunú ďalej. Ak áno, potom festival splnil naše predsavzatia. Pomocou takýchto podujatí ako je OFF, ktorý sa organizuje ako jedno z viacerých podujatí počas školského roka, sa deťom snažíme netradične pripomenúť dôležitosť triedenia odpadu a jeho význam v odpadovom hospodárstve. Nestačí len rozprávať, deti sa musia dotknúť, zažiť, spolupodieľať sa, cítiť zodpovednosť a spolupatričnosť, len tak si osvoja tak obvyčajnú tému, ktorá niekedy môže byť „cool“.

Aj odpad lahodí sluchu

Vianočné „eko stromčeky“ sa stávajú hitom po celom svete. V meste Kaunas v Litve bol vyrobený zo 40 tisíc recyklovaných plastových fľaš a káblových zväzkov, v Londýne na stavbu stromčeka použili 900 recyklovaných PET fľaš, ktorý mal motivovať občanov k poctivejšiemu recyklovaniu a tú istú myšlienku mal aj ten izrael-

ský z 5480 kusov fľaš. Asi najkrajší stromček týchto Vianoc mali v Estónsku. Na námestí v meste Rakvere vyrástol 12-metrový strom poskladaný zo 121 starých drevených okien od študentov miestnej tesárskej školy, ktorí chceli tak poukázať na to, že kvôli Vianociam nemusia miznúť lesy. Španieli už tradične živý strom vymenili za stromček vyrobený z kovovej konštrukcie, ktorý zdobili led svetlákmi v tvarech vianočnej výzdoby. Mesto Byblos si dalo na jedinečnosti vianočného stromčeka záležať. Už naposledy sa písalo o ich nezvyčajnom strome, minulý rok bol stromček spojením nového so starým. Ľavá strana stromu predstavovala plachtu pripomínajúcu historické časy, keď bol By-

blos najdôležitejším lodným prístavom na svete a mozaika s ostrými hranami na pravej strane symbolizovala jednotu rôznych typov ľudí žijúcich v starobylom meste. Moderný stromček bol vyrobený zo špeciálneho kartónu a polepený zlatými papiermi.

Náš vianočný OLO art, ktorý sa konal druhý adventný týždeň prišlo viac ako 1200 detí. Na náš recyklovaný stromček priniesli vlastnoručne vyrobené vianočné ozdoby, ktoré boli zároveň dobrovoľnou vstupenkou na podujatie. Ten náš stromček bol vyrobený z obkladových dosiek, ktoré boli odovzdané na zberný dvor a nastriekané na zelenú farbu lesa. Ako každý rok tak aj tento, sa niesol v duchu myšlienok a to hneď troch, keďže išlo o trojdňový festival umenia, ČLOVEK A ZEM: „Začnime každý od seba...“, SVET OKOLO NÁS: „Ži a nechaj žiť, nie si tu sám...“, ČLOVEK VO VESMÍRE: „Nechajme tu niečo aj po nás...“. Každá z týchto tém mala účastníkov povzbudiť a upozorniť, že malý krok jednotlivca môže spo-

sobiť veľký krok pre spoločnosť, nezáleží na veku, všetci máme vo svojich rukách možnosť zmeniť svet k lepšiemu. Pozvanie na podujatie prijali členovia Olompijského výboru Petra Polnišová, Adela Banášová, Misha, Lukáš Latinák a primátor Bratislavy Ivo Nesrovnal. Deti tvorili tri dni z odpadu určeného na recykláciu ume-

lecké diela. Celkovo vzniklo pod rukami malých umelcov 15 zaujímavých interierových dverí, ktoré sme priniesli zo zberného dvora a ktoré predpripavili sprejeri. O tom, že aj na odpade sa dokáže vynítiť tón a nie jeden, nás presvedčili hudobníci kapely Rytmika. Bubnovali na smetné koše, starú vaňu, alebo prázdne gatlóny na vodu a nôty klavíru, či saxofónu doplnili deti zvukmi z PET fľaš naplnených sošovicou, či hrachom. Dôkazom toho, že aj učitelia môžu písať pre deti bolo rozprávanie autorov Vydavateľstva Perfekt, Renáty Matúškovej a Dávida Kráľika o svojich knihách, k nim sa pridali Toňa Révayová a pán Jakubčo, ktorý pre deti pripravil ďalšiu zo svojich skladačiek zbernú nádobu z papiera. Deti si mohli prezrieť fotografie umelcov zo sveta Gregga Segala, Chriša Jordana a Mandy Barker. Podujatie už štvrtý rok podporila spoločnosť NATUR-PACK v zastúpení jeho riaditeľa Michala Sebiňa, Vydavateľstvo Perfekt a APOH.

S OLO ZADARMO DO ZOO

V septembri zahájili dvaja členovia Olompijského výboru, Adela Banášová a na miesto Zdena Cígera, hráči jeho hokejovej akadémie, 4. ročník OLOMPIÁDY. Slávnostného otvorenia sa zúčastnili žiaci zo SŠI Svrčia, víťazi 3. ročníka projektu a žiaci zo ZŠ Ostredekova. Tak ako každý rok aj tento rok spoločnosť OLO odovzdala šek v hodnote 999 Eur riaditeľke ZOO, Miloslave Šavelovej, ktorý je určený na starostlivosť šimpanza učenlivého, Shani Kimani, čo v preklade znamená zázračné dieťa. Tento akt sprevádzali kontaktné zvieratá a to nosál, lama a somár. Tieto zvieratá si pochutili na symbolickej vstupenke podujatia, ktorou tento rok bola počas dvoch týždňov mrkva. Podujatia sa zúčastnilo skoro 5 tisíc detí materských, základných a špeciálnych škôl.

• • • **Mgr. Daniel Hevier**

Čo ste zbierali v škole vy? Ja som zbieral známky. Teda dobré známky. Čiže jednotky. Ale vážne alebo veselo? Zbierali sme papier aj v škole, ale aj doma. Mimochodom, to zbieranie papiera mi ostalo dodnes. Ešte aj dnes, ako vážený občan, nosievam papier do zberu. A vôbec sa za to nehanbím. Práve naopak, som na to hrdý.

Prečo podporujete myšlienku Olompiády? Pretože sa nechcem separovať, ale chcem separovať.

• • • **Alan Lesyň**

Ste už nejakú tú chvíľu členom Olompijského výboru, Vaše skúsenosti? Stretol som sa s množstvom senzačných detí, ktoré sa zaujímajú a robia veľa pre životné prostredie a s ktorými sme spolu na Olompiáde nakreslili veľa pekných obrázkov! Dokonca

mám dvojročného vnuka, ktorý je veľkým fandom „smetiariov“ – separuje odpad, pozná všetky kontajnery a ovláda všetky smetiarske autá. A medzi jeho najväčších kamošov patria smetiari!

• • • **Zdeno Čiger**

Ste už nejakú tú chvíľu členom Olompijského výboru, Vaše skúsenosti? Je to práca s deťmi, tá je stále iná, nová. Deti dávajú energiu, je to iné ako práca s dospelými.

• • • **Misha**

Ste už nejakú tú chvíľu členkou Olompijského výboru, Vaše skúsenosti?

Odkedy som členkou Olompijského výboru, oveľa viac si všímam spôsob separovania u nás. Ja napríklad recyklujem aj vosk zo sviečok. Okraje sviečky vždy ráno olámam do papierovej taštičky a raz za čas odovzdám mojej mame, ktorá z nich rada vyrába nové sviečky.

• • • **Pavol Barabáš**

Zbierali ste papier v škole? Všetci sme zbierali. Aj moje deti. Dúfam, že aj ich.

Zbierate niečo teraz? Zážitky. Hlavne tie z neporušenej prírody.

Prečo milujete život? Poznáte niečo dokonalejšie vo vesmíre?

Kto alebo čo vám robí radosť? Taká tá obyčajná harmónia so svetom prírody.

• • • **Majk Spirit**

Separujete? Separujem všetko, čo treba. Hlavne teda dobrých pozitívnych ľudí od pesimistov a hundošov, kvalitné tvorivé myšlienky od sťažností, ohovárania a kritizovania, užitočné informácie v dobrých knihách a filmoch od tých v televíznych správach a bulvárnych plátkoch, živé zdravé jedlo od fastfoodových blafov atd. To prvé vyhľadávam, tomu druhému sa vyhýbam.

• • • **Ing. Ivan Bella**

Ako likvidujú odpad kozmonauti?

Kozmonauti pracujú na orbitálnych komplexoch nevyhadzujú odpad, ktorý vyprodukujú do vesmíru, ale zhromažďujú ho na palube. Periodicky priľieta do kozmu nákladná loď, ktorá priváža kozmonautom potrebné veci, ako potraviny, vodu, oblečenie, prístroje na experimenty. Následne je naplnená odpadom z kozmickej lode. Nakoľko nákladná loď nemá tepelný štít, pri späťtočnom prechode cez atmosféru zhorí aj s odpadom. Pri teplote, ktorá vzniká trením o molekuly vzduchu (takmer 3000 °C) sa to všetko odparí – zmení na teplo a svetlo. Niekoľkonásobne vyššia teplota pri návrate nákladnej lode je spôsobená mimoriadne vysokou rýchlosťou oproti rýchlosti pri stúpaní do vesmíru. Tento spôsob likvidácie odpadu je mimoriadne ekologický.

Prečo ste prijali členstvo v Olompijskom výbore?

Táto myšlienka ma oslovila okamžite. Environmentálna výchova na školách má už svoje miesto, ale podporiť ju aj inými aktivitami je nevyhnutné. Presadenie myšlienky s ktorou prišla spoločnosť OLO a.s. je jednou z ciest, ako prehliť u mladých ľudí pocit potreby ochrany životného prostredia. Dôležitú úlohu tu zohráva aj masovosť. Zapojiť od tejto činnosti čo najviac škôl a detí a určitým atraktívnym spôsobom ich motivovať, čo sa v tomto prípade myslím podarilo.

• • • **Ivo Nesrovňal**

Ste už nejakú tú chvíľu členom Olompijského výboru. Stretli ste sa s niečím novým počas tohto obdobia v oblasti odpadu?

Uvedomujem si, že momentálne žijeme v technicky vyspelom a trochu komplikovanom svete na výchovu detí, preto je potrebné každý deň ukazovať deťom tú správnu cestu. To, čo im budeme vštepovať od detstva, im ostane na celý život. Je dôležité chrániť prírodu a ako člen OLOmpijského výboru som sa presvedčil, že

je dôležité už deti učiť potrebe separovania odpadu. Ak chceme totiž žiť v čistej a kultúrnej krajine, musíme sa o to postarať sami, my ľudia. A deti prostredníctvom nás, dospelých.

● ● ● Adela Banášová

Pre niektorých splnenie detského sna, pre iných nová skúsenosť a pre našich zamestnancov každodenná ťažká práca. Ako sa vám páčilo na smetiarskom aute?

Smetiarske auto bolo zábavnejšie, než som si myslela. Akurát predstava, že ste na čerstvom vzduchu, je mylná. Stále som dýchala vlastne to, čo sme vyzbierali. Bavilo ma to, ale viem si predstaviť, že každodenne z toho lezie príjemný stereotyp. Ja som za to, aby ľudia nemali len jednu prácu, ale napríklad, že ľudia z kancelárií by občas vybehli aj na smetiarskych autách, lebo to pekne prečistí myšlienky.

● ● ● MUDr. Ľuboš Fellner

Ako vnímate odpad na svojich cestách? Cestujem a pravidelne s otvorenými ústami stojím nad rôznorodosťou našej planéty. Chcel by som po sebe nechať čistejší svet ako je dnes. Som presvedčený, že sa o to oplatí zaoberať. V tradičnej Afrike nikto odpad nezbiere, všetko sa samovoľne recykluje. Všetko, čo majú, je z prírodných materiálov. Moderná Afrika je naproti tomu najšpinavšia na svete. Ako vianočné stromčeky sú farebnými sáčka-

mi ovešané pichľavé africké kríky. Je to skľučujúci pohľad. Rovnako smutný pohľad som videl v Grónsku, kde meškание lodí spôsobilo rozfúkanie odpadkov po okolí. Eskimáci sa zaujímali o svoje pivo a ignorovali znečistenie svojej krajiny. Tieto národy sú „civilizáciou“ zaskočené a nevedia sa jej brániť. Rýchlo prichádzajú o to, čo majú najzaujímavejšie, o svoju nádhernú nedotknutú prírodu. Naopak, krajiny ako Nový Zéland, Škandinávia a Japonsko sú v ekológii ďaleko pred nami. Ľudia tam pochopili to, o čo sa snaží myšlienka Olompiády na Slovensku.

Prečo ste sa stali členom nášho tímu? Ekologické správanie sa musí stať súčasťou DNA nás všetkých. Chceme predsa žiť v krajšom, čistejšom a zdravšom prostredí. Olompiádu považujem za veľmi dobrý nápad, preto túto myšlienku podporujem.

● ● ● Peter Hochschorner

Prečo ste prijali našu ponuku a stali ste sa členom toho nášho Olompijského tímu? Členom olompijského tímu som preto, lebo chcem aj ja prispieť ku chráneniu prírody a aspoň takýmto spôsobom niečo vrátiť prírode, ktorá nám ponúka toho tak veľa. A chcem motivovať čo najviac detí k tomu, čo je inde samozrejme.

● ● ● Vlado Voštinár

Čím vás oslovil projekt? Ak si nechceme našu planétu zasypať odpadkami, tak sa musíme naučiť separovať odpad a vy v OLO ho zase musíte spracovať tak, aby z neho bolo opäť niečo užitočné. V tomto procese sa potrebujeme navzájom.

● ● ● Petra Polnišová

Ste usilovná separátorka odpadu a zrna od pliev. Ste už nejakú tú chvíľu členkou Olompijského výboru, Vaše skúsenosti? Veľmi sa z členstva teším a mám pocit že sa triedeniu odpadu prikladá väčší význam ako v minulosti. Naša planéta je len jedna a určite by sme si ju nemali zahliť odpadom. Som rada, že veľa ľudí v mojom okolí si to začalo uvedomovať :-)

● ● ● Lukáš Latinák

Čím ste chceli byť? Najprv som chcel byť smetiár pravý zadný naskakovač a neskôr indián. Zatiaľ sa mi ani jedno nespĺnilo. **Naj rada od srdca...** Keď niečo robíš, tak to rob najlepšie ako vieš.

Ďakujeme partnerom za dlhoročnú spoluprácu

A.P.O.H.

APOH

RNDr. Peter Krasnec, PhD., MBA

Podporujete projekt už jeho piaty ročník. Čím Vás oslovil?

Je to jedinečný projekt na území mesta Bratislavy, ktorý tu dlhodobo chýbal. Podporujeme vzdelávanie v oblasti ochrany životného prostredia a keďže tento projekt sa presne na toto zameriava, je pre nás zaujímavý a preto ho aj naďalej podporovať budeme.

Čím Vás jeho účastníci, deti a žiaci, dokážu prekvapiť?

Predovšetkým otázkami – niekedy sa pýtajú aj na veci, ktoré ani mi odborníci veľmi nevieme zodpovedať :-)

Myslíte si, že vo výchove práve najmladšej generácie môžeme zlepšiť postoj občanov k triedeniu?

Určite áno. Výchova od mala dá človeku to, čo neskôr v živote nájde. Takže aj výchova k triedeniu odpadov od mala má jednoznačne svoj význam.

Ste odborník, ako to funguje v zahraničí?

V zahraničí (hlavne v západnej Európe) funguje environmentálne vzdelávanie už od predškolského veku. Sú dobre vypracované učebné osnovy, ktoré sú počas celého vzdelávania detí. Toto je niečo, čo u nás chýba.

NATUR-PACK

RNDr. Michal Sebiň

Čím sa zaoberá Vaša spoločnosť?

Spoločnosť NATUR-PACK je tzv. oprávnenou organizáciou, ktorá výrobcom (pôvodcom odpadov) zabezpečuje plnenie povinností vyplývajúcich zo zákona o odpadoch. V priebehu roku 2016 prechádzame v dôsledku novej legislatívy veľkými zmenami a už od 1.7.2016 sa zmeníme na Organizáciu zodpovednosti výrobcov. Zároveň s tým prevezmeme zodpovednosť za financovanie triedeného zberu a vzdelávanie verejnosti v 1115 obciach a mestách na Slovensku, vrátane Bratislavy. Financovanie triedeného zberu, ale aj vzdelávacích a propagačných aktivít bude zabezpečené prostredníctvom recyklačných poplatkov výrobcov, ktorí sú našimi klientmi. A tých máme celkovo viac ako 5000.

Podporujete projekt už jeho piaty ročník. Čím Vás oslovil?

Vzdelávacím aktivitám sa venujeme už od svojho vzniku v roku 2006. Myšlienka vzdelávať, súťažiť a zároveň pomáhať životnému prostrediu formou OLÓmpiády nás oslovila už počas jej nultého ročníka. To, že táto aktivita zacielená na bratislavských školákov úspešne preživa už piaty ročník, je jasným signálom, že OLÓ ju robí dobre a o jej priaznivcov nie je núdza.

Čím Vás jeho účastníci, deti a žiaci, dokážu prekvapiť?

Deti, prinajmenšom tie menšie, dokážu byť veľmi úprimní. Keby sa im OLÓmpiáda nepáčila, dávali by to najavo. Práve úprimnosť detí, ktoré dokážu poskytnúť nefalšovanú spätnú väzbu, je to, čo

nás dokáže prekvapiť vždy a opäť. Ale aby sme nekrivdili ani tým starším, tak občas prekvapia aj stredoškólači a to vtedy, keď sa neboja prejavit' svoju hravosť na verejnosti.

Myslíte si, že vo výchove práve najmladšej generácie môžeme zlepšiť postoj občanov k triedeniu?

Rozhodne áno. A hoci to znie ako klišé, začať treba už v predškolskom veku. Skúsenosti, ktoré sme získali prostredníctvom ekovýchovného programu Inštitútu DAPHNE, že už trojročné deti sú schopné vnímať a pochopiť aj pomerne zložité súvislosti v oblasti ochrany životného prostredia, konkrétne v našom prípade prostredníctvom zodpovedného nakladania s odpadmi.

Ste odborník, ako to funguje v zahraničí?

Všeobecne to v zahraničí funguje výrazne lepšie ako na Slovensku. Dokladujú to aj posledné čísla zverejnené Eurostatom. Síce vytvoríme iba 321 kg komunálneho odpadu na obyvateľa za rok, ale až 76% vzniknutého odpadu skládkujeme a iba 6% recyklujeme alebo kompostujeme. Pritom v EU sa recykluje priemerne 28% komunálneho odpadu a najlepšie krajiny dosahujú až takmer 50% mieru recyklácie. Ide napr. o Slovinsko a Nemecko. Tu sa skládkuje iba 1 až 5 % odpadu.

Podporujete aj iné projekty zamerané na environment?

Áno, podporujeme aktivity viacerých neziskových organizácií, v spolupráci s ktorými, sa podarilo vytvoriť viacero unikátnych projektov.

Mercedes-Benz
The best or nothing.

MERCEDES-BENZ SLOVAKIA

Ing. Ilja Majda

Podporujete projekt už jeho piaty ročník. Čím Vás oslovil?

Téme životného prostredia, likvidácia odpadu, či recyklácia a získavanie druhotných surovín je päťročným problémom celého ľudstva a treba ho veľmi intenzívne riešiť. Príležitosť upozorniť verejnosť a predovšetkým deti na tento fakt prostredníctvom projektu OLÓmpiády sa nám javilo veľmi zaujímavé a inšpirujúce. Zmeniť pohľad verejnosti na odpad ako na určitú hrozbu no zároveň aj zdroj surovín sa vám nepodarí zo dňa na deň. V duchu pravidiel „starého psa novým kúskom nenaučíš“ treba aj v tomto prípade začať z výchovou u detí. Pokiaľ budú triedenie odpadu považovať za prirodzené od detstva, nebude im to robiť problém ani v dospelosti. Pokiaľ ich naučíme rozmýšľať nad odpadom ako nad zdrojom surovín a príjmov, potom v dospelosti budú sami hľadať cestu, ako sa vysporiadať s týmto dnes ťažko zvládnuteľným problémom.

Čím Vás jeho účastníci, deti a žiaci, dokážu prekvapiť?

Deti dokážu vždy prekvapiť, aj keď je to len uhol pohľadu. Deti sú otvorené, bezprostredné a často skombinujú dokopy veci, ktoré dospelých nenapadnú. V tom sú úžasné a preto aj treba začať s výchovou k tomuto problému už v ich malom veku. Sú jednoducho otvorené ku všetkému z „dospelého sveta“ ale ich pohľad je často neortodoxný a v tom aj veľmi prínosný.